

דבר העורכים

אנו גאים ושמחים להוציא לאור את הכרך הראשון של כתב העת דין ודברים. דין ודברים הנו כתב עת משפטי העוסק בכל תחומי המשפט ומגמתו בין-תחומית. קהל היעד של כתב העת מגוון: אנשי האקדמיה המשפטית - חוקרים וסטודנטים, אך גם אנשי פרקטיקה, שופטים, פרקליטים ועורכי דין, וכן אנשי אקדמיה מתחומי ידע נוספים המתעניינים במשפט במובנו הרחב. ייעודו של כתב העת להאיר ולנתח תופעות משפטיות, אך עניינו גם במאמרים הערים לזיקות הגומלין שבין המשפט לבין תופעות חברתיות ותרבותיות, ומציעים ביקורות, פתרונות ושיפורים בעלי משמעות חברתית ומעשית. כל המאמרים בכתב העת דין ודברים עוברים הליכי מיון, עיבוד ועריכה קפדניים במיוחד הכוללים, בין היתר, ביקורת על ידי סטודנטים חברי המערכת, סגנית העורך והעורך הראשי, ושיפוט חיצוני אנונימי על ידי אנשי אקדמיה שאינם חברים באותו מוסד אקדמי שבו חברה מחברת המאמר.

הכרך הראשון, החגיגי, של דין ודברים הוא כרך כפול בהיקף של שתי חוברות. באופן רגיל, בכל שנה תצאנה שתי חוברות של דין ודברים. אנו מזמינים כותבים ממגוון הדיסציפלינות להגיש כתבי יד למערכת כתב העת. המדד לפרסום בכתב העת הוא איכות המאמר בלבד. לאור זאת אנו שמחים לפרסם גם מאמרים של סטודנטים לתארים מתקדמים בשלב כתיבת עבודות המחקר שלהם ואף הקצינו מדור מיוחד להארות סטודנטים.

בכרך זה תמצאו מגוון רחב של כתיבה משפטית וכתיבה בין-תחומית. כתיבה המתעניינת בתופעת המשפט מפרספקטיבות ומתודולוגיות שונות ופונה לקהלים מגוונים: עורכי דין, סטודנטים, משפטנים, שופטים, חוקרי משפט וחוקרים מתחומי ידע אחרים. מאמרם של ד"ר גנאים ופרופ' קרמניצר חושף את כשליה של הפיקציה של מחשבה פלילית מועברת הנוהגת בשיטתנו במקרים של טעות בזהות והחטאת הפעולה, ומציע פתרון לסוגיה.

מאמרה של ד"ר לימור זר-גוטמן עוסק בסוגיה חשובה ביותר לקהילת עורכי הדין - חובת האחריות של עורך הדין כלפי צד שכנגד בלתי מיוצג. המאמר קורא לצמצום היקפה של חובה זו, חושף את הליקויים בפסיקת בית המשפט העליון כיום בסוגיה זו, ומציע דרכים לעיצובה של מדיניות שיפוטית ראויה שתביא לצמצום היקף החובה. כחלק ממדוריו של כתב העת מתווספות למקצת המאמרים תגובות (בדומה לתגובות להרצאה בכנס). לאחר מאמרה של זר-גוטמן מופיעה תגובתה של ד"ר נטע זיו המתגרת חלק מהנחות היסוד המופיעות במאמרה של זר-גוטמן.

ד"ר נטע זיו גם תרמה לכרך מאמר המתאר מקרה מבחן של אם חד-הורית שמתוך מצוקה משתכנת שלא כדין בדירת ציבורי. המאמר בוחן מאבק שונה וייחודי לשינוי מצב

חברתי ומשפטי ומברר את תפקידה של עורכת הדין בקריאת תגר על בסיס הלגיטימיות של הסדר החברתי הקיים.

מאמרו של ד"ר יעקב ידגר (איש מדעי המדינה), עוסק בשידורה הרדיופוני הישיר של הכרעת הדין בעניין הרב אריה דרעי כאירוע מדיה של נידוי והשפלה. לאחריו מופיעה תגובתו של פרופ' אריאל בנדור למאמר, ולכך מתווספת תגובה חוזרת של ד"ר ידגר. הדיון ביניהם מעלה תובנות חשובות – ואי-הסכמות מרתקות אודות מהותו של המחקר המשפטי הבין-תחומי.

מאמרה של מיכל טמיר בוחן את נטיית בית המשפט לדבוק בתקדימיו כבעיית היצמדות, וזאת באמצעות ניתוחה של תופעה זו על פי הגישה הכלכלית וההתנהגותית למשפט. מאמרו של ד"ר רונן פרי מתמודד לראשונה עם הניסיון לדרג את כתבי העת המשפטיים העבריים בישראל. המאמר מעלה שיטות אפשרויות לביצוע הדירוג, ולבסוף מציע דירוג ראשוני של כתבי העת הישראליים על פי אחת השיטות – בדיקת אזכורים קודמים.

אחת ממטרותיו המרכזיות של כתב העת היא לעלות וללבן נושאים חשובים על סדר היום הציבורי, המעניינים את הציבור בכלל ואת אנשי הפרקטיקה המשפטית בפרט. ברוח זו ערכה מערכת כתב העת כנס בשיתוף לשכת עורכי הדין, ועד מהזו חיפה, בנושא תובענות ייצוגיות. כחלק מתפיסת המערכת, לדין ודברים תהיה דריסת רגל באינטרנט שתאפשר פרסום מהיר של מאמרים והרצאות. תמצית הכנס פורסמה באתר האינטרנט שלנו ראוי: http://law.haifa.ac.il/events/event_sites/class_actions

בעקבות הכנס, מפורסמים בכרך זה שני מאמרים בנושא. מאמרו של ד"ר הלל סומר, הבוחן את היבטיה המרכזיים של התובענה הייצוגית הצרכנית במלאות עשור לחקיקתה, ומאמרו של ד"ר מיכאל קרייני, העוסק בניתוח פסק הדין בעניין א.ש.ת., בעניין השימוש בתקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, העומד כעת בפני דיון נוסף.

מלבד מדור המאמרים, כתב העת מציע כמה מדורים נוספים: ראיון משפטי; סיפור משפטי; הארות פסיקה וחקיקה; ביקורות ספרים והארות סטודנטים. על אלו יתווספו בהמשך מדורים נוספים.

בכרך זה מפורסם ראיון עם השופטת (בדימוס) דליה דורנר. במארכ 2004, סיימה השופטת דליה דורנר את כהונתה בבית המשפט העליון. בחרנו לקיים עמה ראיון בתום שלושת חודשי הכתיבה המוקצבים לשופטת הפורשת. ראיון זה חושף פנים חדשות באישיותה ובהשקפותיה האישיות והמשפטיות של אחת השופטות המרתקות ביותר בבית המשפט העליון. הערות פסיקה הן כלי חשוב להידברות בין האקדמיה לבין מערכת המשפט. בכרך זה תמצאו שתי הערות פסיקה. האחת, מאת ד"ר אורן גזל, העוסקת בסוגיה אקטואלית העומדת בפני דיון נוסף בבית המשפט העליון, באשר ליכולתה של התביעה לשנות את עמדתה לאחר שחתמה על הסדר טיעון עם הנאשם, וזאת בשלב שבו הנאשם מערער על החלטת בית המשפט קמא כי יש לדחות את הסדר הטיעון. השנייה, מאת ד"ר מיכל גל, העוסקת בניתוח ארבעה פסקי דין שניתנו לאחרונה בבית המשפט העליון בעניין שאלת היקף תחולתו של האיסור על עריכת הסדר כובל.

לבסוף, בכרך זה מפורסמים גם סיפור משפטי מאת אביגדור פלדמן, ביקורת ספרים מאת ד"ר רות פלאטו-שנער, על ספרו של פרופ' ריקרדו בן אוליאל, "דיני בנקאות –

ערבות לטובת תאגיד בנקאי ומשכון של נכסים נדים וניירות ערך", וכן הארת סטודנט ובה הצעה לאסור עיקול טלוויזיה במסגרת חוק ההוצאה לפועל מאת עמית מור.

מלבד המאמרים בתחומי המשפט הקלסיים, כגון: נזיקין, חוזים ודיני תברות, בכוונת כתב העת לפרסם בחוברות הקרובות מאמרים הדנים בהצעת חוק דיני הממונות (הקודיפיקציה) החדשה; מאמרים בתחום הגאוגרפיה של המשפט; המשפחה בעידן הגנטי; בתחום הקניין הרוחני וההגבלים העסקיים; וכן ראינות; סיפורים; הערות פסיקה ותקיקה. לקראת החוברות הבאות, בכוונת כתב העת ליזום כנסים נוספים המשלבים בין תחומיות, עניין לאנשי הפרקטיקה ושאלות משפטיות המעניינות את אנשי האקדמיה המשפטית.

לסיום, ברצוננו להודות לכל אלו אשר עמלו ותרמו בהקמת כתב העת ובהוצאתו לאור. בראש ובראשונה לצוות הסטודנטים חברי המערכת: מאור ברדיצ'בסקי, חווה דיין-חורש, שרון הורנשטיין, לב זיגמן, מיכל מרמרוס, אמיר טבנקין, אדית טולדנו, עידן לרון, ענת רום, ומירי רטנר שהפגינו ביקורתיות, יזמה וחריצות; לרכזת המערכת גב' דורית ארבל על עבודתה היעילה והמסורה, לגב' שרה ניצן, לנה אלנקווה והדסה ביר על מקצועיותן ואיכות עבודתן. לדפוס "גסטליט" על הדפסת הכרך.

תודות רבות גם לחברי סגל הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, בהם נועצנו בשלבי הקמת כתב העת. תודה גם לקוראים החיצוניים האנונימיים שעבודתם הקשה תרמה תרומה מרכזית לכתב העת.

תודה מיוחדת לסגנית העורך הנכנסת גב' מנאל תותרייג'ז'בראן על ההשקעה, האיכות המעולה והעבודה הקשה בהבאת החוברת לידי פרסום.

ולבסוף, תודה מיוחדת לדיקן הפקולטה למשפטים, פרופסור אריאל בנדור, וממלא מקומו, פרופסור עלי ולצברגר, על יזמתם הברוכה להקמת כתב העת ועל תמיכתם בדין ודברים.

קריאה מעניינת.

פנינה אלון, עו"ד
סגנית עורך

ד"ר אלכסנדר (סנדי) קדר
עורך ראשי

הערת העורך
ברצוני להודות לפנינה אלון שסייעה לי משלביו הראשונים של דין ודברים, על המסירות, החריצות והמצוינות, ועל תרומתה יוצאת הדופן בהקמתו ובגיבושו של כתב העת.

ד"ר אלכסנדר (סנדי) קדר,
עורך ראשי.

